

Conferentie Het Persoonlijke Verhaal, brug tussen verleden en heden
24 september 2009, Park Schouwburg te Hoorn.

Openingswoord

Welkom namens de organisatoren, uitgesproken door Jan de Wildt, dagvoorzitter

Platformleden Carla van den Hombergh, Eugenie Herlaar en Jan de Wildt

“In mijn jeugd werd er godsdienstonderwijs gegeven aan de hand van een boekje, de catechismus geheten, het waren vragen en antwoorden over allerlei aspecten van het leven en de kerk.

De eerste vraag van het boekje was: “Waartoe zijn wij op aarde?” Een brede, bijna alles omvattende vraag, die in mijn herinnering boven kwam toen ik nadacht over de essentie van het vertellen van levensverhalen. Want wie serieus werk maakt van het vertellen van zijn levensverhaal, zit heel dicht aan tegen die vraagstelling: waartoe zijn wij op aarde?

Zingeving is voor mij de eerste en een wezenlijke betekenis van het vertellen van levensverhalen.

Wat betekende en betekent je leven voor je? Welke herinneringen rijgen zich aaneen en hebben kennelijk ieder voor zich en gezamenlijk betekenis voor je gehad. Met ogenschijnlijk anekdotische, kleine verhalen over gebeurtenissen en indringende persoonlijke beelden en herinneringen, wordt impliciet door de verteller zicht gegeven op de zin van het leven.

Wie dit in groepsverband doet, voegt er terstond een tweede dimensie aan toe: het delen van ervaringen.

Wie anderen een inkijk gunt in zijn leven, gaat ervan uit en moet ervan uitgaan, dat die ander daar respectvol mee omgaat. Het ook ziet als een spiegel voor zichzelf met vragen als: heb ik het ook zo beleefd? Of was het in mijn leven juist heel anders? Herkenning van het bekende of ontdekking van het onbekende. Het geeft verbinding tussen mensen.

Levensverhalen als zingeving voor het individu en binding tussen mensen. Is dat allemaal niet een beetje zwaar aangezet? Het is toch ook gewoon gezellig en leuk? Communiceren met anderen als gewoon een aardig tijdverdrijf. Ja zeker, maar in ons Platform Levensverhalen – het netwerk van mensen die bezig zijn met verhalengroepen in onze provincie – ijveren we ervoor om te laten zien dat vertelgroepen meer zijn dan clubjes voor nostalgische mijmeringen van oudjes over vroeger.

Het werken met vertelkringen en verhalengroepen verdient een vaste plaats in het totaal van activiteiten in het ouderenwerk en het buurt- en wijkwerk. Gelukkig zien we een flinke bloei van dit werk. In onze inventarisatie van groepen in Noord-Holland zien we dat er op zo'n 35 plekken in onze provincie groepen zijn ontstaan. En er komen steeds nieuwe initiatieven bij.

We willen met het platform zorgen voor een meerwaarde van het werken met vertelkringen. Een belangrijk middel daarvoor is het opleiden van begeleiders en begeleidsters. Het creëren van een vertrouwelijk klimaat in een groep en aanboren van diepere lagen in de levensverhalen is een belangrijke taak van de begeleiders. Na de eerste training is het nodig om regelmatig contact met begeleiders te hebben door middels van intervisie en supervisie. Om hun vakmanschap te verankeren. En om bijvoorbeeld ideeën uit te wisselen over aanpak en werkvormen.

Dit alles draagt eraan bij, dat vertelgroepen niet alleen een betekenis krijgen voor de deelnemers, maar dat onze maatschappij in bredere zin er rendement van heeft. Dit is de derde betekenis van vertelkringen en verhalengroepen.

We prijzen ons gelukkig dat vandaag voor de eerste maal onze conferentie is georganiseerd samen met Cultureel Erfgoed Noord-Holland. Verhalen van mensen zijn niet alleen van belang voor hen zelf of voor de kleine groep om hen heen, er ontstaat steeds meer het bewustzijn dat individuele levensverhalen ook een herkenbaar beeld geven van de geschiedenis en van de cultuur. Levensverhalen zijn onderdeel van ons cultureel erfgoed. In tijden van grote en snelle veranderingen in de maatschappij is het van groot belang is het van belang dat mensen een beeld kunnen vormen van hoe die veranderingen doorwerken in het dagelijks leven van individuele mensen.

Over enkele dagen lanceert het Nationaal Archief in Den Haag het “verhalenarchief”, dat een digitale verzameling moet worden op nationaal niveau. Er is een website haagseherinneringen.nl op initiatief van de bibliotheek in Den Haag met mooi gesproken en ook in beeld gebrachte verhalen over de stad. Vandaag tonen we op deze conferentie “het register van gister”, een primeur van een computer waarin verhalen kunnen worden ingesproken en vastgelegd, en die later ter beschikking komen op internet. Het zijn enkele van de vele initiatieven om levensverhalen van mensen serieus te nemen en een plek te geven in onze cultuur en geschiedenis. Er zijn in Noord-Holland inmiddels initiatieven van musea en van bibliotheken om verbindingen te leggen met verhalengroepen. Ons platform ijvert ervoor, dat we ook beeldmateriaal krijgen over hoe het werken in de vertelgroepen in zijn werk gaat.

Zingeving, groepsbinding, maatschappelijke en culturele relevantie dat zijn de pijlers voor het werken met vertelkringen en verhalengroepen.

In de conferentie van vandaag willen we zo concreet mogelijk die misschien wat abstracte doelstellingen laten ervaren.”

Jan de Wildt is voorzitter van Stichting Platform Levensverhalen Noord-Holland